

..... Σ Η Μ Α 22

Ο.-

Είμαστε και σήμερα κοντά σας, στρατευμένα μας αδέρφια και φίλοι
ἀκροαταί με ένα πρόγραμμα τραγουδιών και χορών από διάφορα μέρη
του Πόντου. Κείμενο Στάθη Εύσταθιάδη. Μουσική επιμέλεια 'Ηρ. Κοιοζί-
δη, στή λύρα ο Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.

..... τό σήμα σβήνει

Τό όνομα " Μονόγιαννες " τό συναντούμε σέ πολλά Ποντιακά τρα-
γουδια. Μονόγιαννες σημαίνει μονογενής, μοναχογιός δηλαδή. Καί ο
μοναχογιός έχει ξεχωριστή θέση μέσα στή νοικογένεια, γίνεται και
ἀντικείμενο συζητήσεων στό χωριό. Έτσι, ο Μονόγιαννες καταντά -
ζωντανός ἀϊδμη - πρόσωπο θρυλικό.

..... υπόκρουση λύρας

"Ένα μοναχογιό, τόν Μονόγιαννε, ἀγάπησε ή κόρη, ή πεντάμορφη
και τόν παντρεύτηκε, έγινε γυναίκα του. Καί ορίστηκε ή γυναίκα του
Μονόγιαννε πιστή αϊώνια - πιστή συζυγική.

Ο Μονόγιαννες - τό νιόπαντρο παλληκάρι - παίρνει τό άσπρί
και πηγαίνει για νερό. Κοντά στή βρύση ἀνταμώνει τόν δράκο, τόν
Χάρο. Ο δράκος είναι έτοιμος νά τόν καταβροχθίση. Ο Μονόγιαννες
τόν παρακαλεί μονάχα νά τόν αφήση και νά πάη στους δικούς του,
στους γονείς του, μά πρό παντός στή γυναίκα του, νά πάη νά τούς
δή και νά επιστρέψη έπειτα και τότε θά του παραδοθή. Ο δράκος
δέχεται.

Μά στήν επιστροφή του ο Γιάννες, έχει μαζί του μία όλόκλη-
ρη ακολουθία - μαζί και ή γυναίκα του.

Πήγαινε ο Γιάννες κι έργεφεν κι ο δράκον έθερρέθεν,
κι όντας τερει σό πέραν κιάν, ο Γιάννες κατεβαίνει.

Επιστρέφει ο Γιάννες κοντά στό δράκο. Αλλά τότε ή γυναί-
κα του Γιάννε προβάλλει θαρραλέα τό ανάστημά της για χάρι του
άνδρός της. Προκαλεί τόν δράκο σέ μονομαχία, λέγοντάς του:

Σεράντα δράκι'ς έσκότωσα κι έσύ σερανταέναν,
έλα, έμπρός, δράκε, .. Εγώ βασιζομαι στήν γενναιότητα της
ψυχής μου, γιατί, μάθε το, δράκε, πώς κατάγομαι από ξαιουσμένη γε-
νιά. Έπειτα δέν σου παραδίνω έτσι εύκολα τόν άντρα μου, στόν ο-
ποίον άφοσιώθηκα.

Και τότε ο θειεμένος δράκος, τό άγριο θερά, υπόχωρεϊ
άλλά και εξαμερώνεται. Ο δράκος τώρα, προτείνει στή γυναίκα του

Μονόγιαννε, αν τό θελήσει, νά γίνη συγγενής τους.

"Ας ἔν ὁ Γιάννης ἀδελφός μ' κι' ἐσύ ἄς εἰς' ἡ νύφε μ'.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Συνεχίζομε τό πρόγραμμά μας μέ ὁμορφα τραγούδια τῆς ἀγάπης.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

" Ὁ Μάραντον " .Εἶναι ἓνα τραγούδι θρυλικό. Ξεκινᾷ ὁ Μάραντον γιά τόν πόλεμο. Ἡ Καλή του βρίσκειται κοντά του ὡς τήν τελευταία στιγμή. Τόν ἀποχωρίζεται στά ξημερώματα.

Ὁ Μάραντον θά κίνη στόν πόλεμο 7 ὀλόκληρα χρόνια. Ἡ γυναίκα του στό διάστημα αὐτό ἀποδιώχεται ἀπό τά πεθερικά της καί γίνε-
ται τσοπάνισσα στά φηλά βουνά, ὅπου μιά μέρα συναντᾷ ἀναπάντεχα
κάποιον ξένο.

Ὁ Μάραντον, ὁ ἀντρας σου, σκοτώθηκε, τῆς λέει ὁ ξένος. Καί ἐκεί-
νη τοῦ ἀπαντᾷ:

Ἐφτά χρόνια περμέν' ἄτον κι' ἄλλ' ἑφτά ἀναμένω,
ἀν ἔρται, ἔρται ὁ Μάραντον κι' ἄν κ' ἔν καλογερεύω.

Σάν ἄλλη Πηνελόπη, πού περίμενε τόν Ὀδυσσεά, ἔτσι καί ἡ γυ-
ναίκα τοῦ Μάραντου διαδηλώνει τήν ἀπόλυτη πίστη της στόν ἀγαπη-
μένο της. Ἀλλά ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ Μάραντον σκοτώθηκε, ἦταν ψεύτι-
κη. Ὁ ξένος, πού μιλάει μαζί της, δέν εἶναι παρά ὁ Μάραντον. Ἐκεί-
νη δέν τόν γνωρίζει στήν ἀρχή, μὰ ὅσο πᾶει, τόν ἀναγνωρίζει ἀπό
ἓνα σημάδι, ἀπό τόν τρόπο πού ἔχει δεμένη τήν κουκούλα του.

Ἀπό τό στυμνοδέσιμον, τῇ Μάραντου μ' ὁμοιάζει.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

" Ἀκολουθεῖ τό ὁμορφο τραγούδι τῆς περιοχῆς Κρώμνης " Ἀσχώ-
ρετον ".

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

" Κάρδια μ' νά ἔσνε σίδερον " .Συγκινητικό τραγούδι τῆς περιο-
χῆς Κάρς.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

" Ἐναν βούραν τσαπσόπα " - τραγούδι τῆς Ὁρδοῦ.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Κλείνομε τό πρόγραμμά μας μέ δύο χορούς - τῆν καί ἀν συνε-
χεῖα ὁ πυρρίχιος χορός " σέρα " .

..... Ποῦτλακή * Λ Υ Ρ Α

Μετεδόθη ἡ λαογραφική μας ἐμπομπή, πού γράφει ὁ Στάθης Εὐ-
σταθιάδης.